

Jegyzetek

A KONFERENCIÁRÓL

Nem először vettem részt diákköri konferencián, ide már csak kísérő-szervező KISZ-vezetőként mehettem, mégis nem kis érdeklődéssel készültem erre is. Barátokkal, „öreg” diákkörösökkel találkozni mindig jó dolog, igaz, erre másnap is van alkalom, de a konferencia — az más. Hogyan is lehetne ezt kifejezni? E konferenciának hangulatuk van, amely fiatalok, diákos, mégis különbözik a megszokottól. E két-három napra a legjobb hallgatók foglalják el a katedrákat.

Milyen is volt ez a konferencia? Ilyen alkalmakkor szokás leszögezni, hogy a korábbiakhoz képest fejlődés tapasztalható, s e fejlődést számokkal és kiemelkedő dolgozatokkal indokoljuk. Ha az első konferenciákkal vetjük össze ezt, a hetediket, akkor — bár azokat nem ismerhetem — kétségtelen a fejlődés már pusztán számadatok alapján is. Más a helyzet akkor, ha a legutóbbi konferenciákra gondolunk. A részvétel (a dolgozatok száma) emelkedett, de kiváló dolgozatok azokon is voltak s a jó viták sem maradtak el. Volt persze új is a pesti konferencián. Ilyen volt pl. a külföldiek viszonylag nagy számú, többnyire azonban csak hallgatóként való részvétele. (Felmerült a jövőbeni nemzetközi diákköri konferencia gondolata is. Érdemes ezzel foglalkozni, de csak valóban átgondolt és tényleges sikerrel biztató előkészületek után kezdhetünk megvalósításához.)

Milyen volt tehát ez a konferencia? Az én véleményem az, hogy e minden eddiginél jelentősebbnek ígért összejövetel nem hozott olyan eredményeket, amelyek alapján a túlzás veszélye nélkül 1963-hoz képest alapvető fejlődésről beszélhetnénk. Ez persze nem a rendezésen múlt, sokkal inkább azzal magyarázható, hogy e másfél év alatt egyetemünk alapjában véve nem változott a diákkörök munkája. E ki nem mondott felfogás uralkodott azon az anketon is, amelyet a tudományegyetemről és főiskoláról összegyűlt diákköri vezetők részvételével tartottak meg. A megbeszélés rövid volt és befejezetlen is maradt. E másfél óra mégis igen hasznos volt. A szó munkánk eredményeiről és nehézségeiről, 4 ezer 100 diákkörös problémáiról folyt.

A budapestiek vitaindító referátuma több olyan dolgot is felvetett, amely speciálisan az ő gondjuk. Nálunk pl. 1960 óta fel sem merült a KISZ-munka és a diákköri tevékenység szembeállítás, de a KISZ alapszervezetek és a diákkörök szervezeti összekapcsolása sem látszik sem szükségesnek, sem megoldhatónak. Sokkal inkább *gondolkodnunk kell az ifjúsági szövetség tartalmi-ideológiai befolyásáról. Erről nálunk elég kevés szó esett eddig, felméréseinkben és vitáinkban elhanyagoltuk e kérdést. Pedig ebben rejlene legfontosabb feladatunk.* Nem arról van itt szó, hogy alapvető hibák lennének, de a diákköri munka egyetemünkön és országosan is, tapasztalható egyenlensége döntő mértékben ebből ered.

A másik dolog az, hogy növelni kell diákköreink és diákköri vezetőink aktivitását, amihez persze elsősorban nem a különböző jelentések elkészítésében kell megnyilvánulni, inkább a kezdeményezésekben. A tanárszéki (intézeti) vezetőknek is érdeke a hallgatók nagyobb önállóságra való nevelése, mint ahogyan a KISZ is igényli a diákkörök tudományos irányítását. E kettő közötti összhang hiánya csak árthat munkánknak. Nem egy-két KISZ-vezető szereplési vágyáról van pl. akkor szó, ha a diákköri tanácsok rendszeres munkáját igényeljük.

Még valamiről: a *Tudományos Diákköri Füzetekről*. Később ugyan, mint tervezték, de megjelentek. Mint ismeretes, a természettudományi és a társadalomtudományi számokat mi szerkesztettük. Egyszerű, fehérborítójú füzetek ezek, amelyek néhány dolgozatot és kivonatot tartalmaznak. Diákköreink számára mégis jelentősek, hiszen némi publikálási lehetőséget jelentenek majd. Ezért várjuk kíváncsian fogadtatásukat. Jó lett volna, ha más a konferencián kézhez kapták volna ezeket minden alszekcióban, erre azonban nem került sor. A jogászok egyetlen példányt sem kaptak, pedig Sal László volt szegedi hallgató igen jó munkájogi tanulmánya a társadalomtudományi számnak csaknem fele terjedelmét foglalja el.

Mire e sorok megjelennek már rég nem foglalkozunk a konferenciával. Mindazt a fáradtságot, amivel ez járt, rég kipihentük már, s csak a kellemesebb emlékek maradnak meg. Diákköreink ez évi munkája is befejeződik, csak októberben kezdődik meg újra. Jövőre újabb feladatok várnak ránk, helyi konferenciát rendezünk, hogy ezzel is serkentsük a jobb felkészülést a debreceni és a pécsi országos összejövetelekre.

Dr. Ruszoly József

Hangverseny a Ságvári gimnáziumban

A Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium tanulóinak sikeres hangversenyt április 6-án a JATE által felszabadulásunk huszadik évfordulója alkalmából rendezett Egyetemi Hét programja során a gimnázium nagytermében. Dr. Szabó István igazgatóhelyettes bevezető szavai után igen változatos, sokszínű és nem egy újdonsággal is szolgáló műsort hallottunk.

Felléptek itt kórusok, kamarakórusok, szavalók, hangszeres szolisták, sőt még zenekarral is találkoztunk. A bő, széles repertoár izléses összeválogatása — Bachtól egészen napjaink zenéjéig — a műsor szerkesztőit dicséri, és ennek megszólaltatása elsősorban a Kiss Mária vezette általános iskola kórusának, valamint a gimnázium Szécsi József által irányított ének- és zenekarának érdeme.

A hallgatóság igazi nagy élménye azonban az a spontán zenei kedv és muzsika, mely a közreműködő fiatalokból áradt, kicsikből nagyokból egyaránt. Külön sorokat kíván a zenekar szereplése is; Szécsi József igen frappánsan egészítette ki harmóniával és zongorával a kis együttest, amely így tömörebb hangzást tudott nyújtani. Händel két szvitjét és a Hunyadi László című opera indulóját játszották.

A kórusok műsorán ott találjuk a preklasszikus Lassus madrigálját éppúgy, mint a mai szovjet szerző Novikov vagy a magyar Kodály Zoltán és Ránki György egy-egy kóruskompozícióját. Emeljük meg a különböző hangszeres szolistáit: Dux Ernő, Barta Miklós, Wittmann Márta, Sebestyén István, Földes Márta, Alföldi Edit, Aldobolyi N. Magda, Gombai Ildikó, Újházi Gyöngyi, Somogyi László és Pallagh Lajos sikeres szereplését, valamint a tehetséges Jójárt Gyopárka és Újvári József szavaltatását.

Párbeszéd

— Barátom, ez már a vég kezdete.
— Mennyire lenne szükséged?
— Nem pénzről van szó. Bontják a „Béke-Tanszéket”!
— Ez nem lehet igaz!
— Sajnos már neki estek.
— De miért rombolják le ezt az értékes és népszerű „műemléket”?
— Ha a Nemzetnek se kegyelmeztek, — nekünk egy szavunk se lehet.
— Jó jó, építenek egy új Nemzetet, — különben se lehet a kettőt összehasonlítani.
— Nyugodj meg, biztos lesz új „Béke-Tanszék” is.
— De mikor! — hol fogjuk addig helyrehozni a „menzaokozta belső sérüléseket”?
M. R.

UNIVERZUM

A zajártalomról

A „zajártalom” problémája nem újkeletű. Orvostörténeti adatok bizonyítják, hogy az új korszak kezdetén már Paracelsus is foglalkozott a zaj káros hatásával, ugyanis ekkor indult fejlődésnek a közlekedés, az ipar, különösen pedig a textilipar. A gyárakban semmi-féle egészségvédelmi rendszabályt nem alkalmaztak és az ipari betegségek nagymértékben sújtották a munkásokat, akik orvosi beavatkozást, segítséget igényeltek volna.

Az 1.000-as években jelent meg Rammazzini híres könyve, amelyben első tudományos áttekintését adja a foglalkozási ágak által létrejövő ártalmaknak.

Kétségtelen, hogy az ipari zaj a legkárosabb, de ma már a forgalom növekedése, az utcák állandó zaja is hatással van a lakosságra s ez a hatás szerteágazó.

E század technikai haladását forradalmasította az orvostudományt is. Egyes kutatók figyelme egyre inkább a zajprobléma felé irányul. Kutató laboratóriumokat hoznak létre világszerte és kiterjedt vizsgálatokat végeznek, s az 1920-as évektől kezdve lehetővé vált a zaj fokának mérése is.

Fizikailag a zaj „szabálytalan hang, amely különböző magasságú és erősségű összetevőkből áll”, viszont általános értelemben „minden olyan hang vagy hangkeverék, amely kellemetlenül hat, vagy zavarja a figyelmet, vagyis nem kívánatos”.

Mi a zajártalom? „Zaj által előidéztett hallászervi károsodás”.

A zajártalom mértéke függ a zaj erősségétől, a behatás időtartamától — állandó-e vagy megszakított —, a zaj összetételétől, a zaj minőségétől, a zajos munkahelyen eltöltött évek számától, a megszokástól és az egyén zajérzékenységétől.

A rövid szünetekkel megszakított zaj ártalmasabb, mint a folytonos és mélyhangok károsító hatása kisebb, mint a folytonos és a mélyhangok károsító hatása kisebb, mint a magas hangoké.

A zaj hallószerven kívülrészen az egyensúlyi szerv zavarát is létrehozhatja és az

idegrendszer sem mentes a zaj káros hatásától.

Komplex megbetegedésről van szó s ezért legfontosabb a korai felismerés.

A már működő és szervezés alatt álló Audiologiai Alomások egyik feladata az alkalmassági szűrővizsgálatok elvégzése, továbbá a kezdeti szakban, amikor a hallásromlás még kisfokú, ismételt autodimetriás vizsgálatok kell végezni. Az autodiometer lehetővé teszi a különböző magasságú és energiájú tiszta hangok alkalmazását a hallásvizsgálatban s megállapítható vele a vizsgált személy hallásküszöbe, tetszés szerinti magasságú hangra.

A zajforrások számának és erősségének növekedésével a zajelhárítás is mindinkább előtérbe kerül. A szakemberek megfelelő gazdaságos zajcsökkentő szerkezeteket terveznek, a keletkező zajt nemcsak a zajforrás elhatárolásával csökkentik, hanem a zaj terjedésének megakadályozásával is.

A megfelelő gyártelepítés, a gyárak zajtalanítása a környék lakosságának védelmét szolgálja. A rohamosan fejlődő járműipar a járművek zajosságának fokozottabb mértékben való csökkentését követeli meg, amely az utasok kényelmét biztosítja s egyben a nagyvárosok utcai zaját is mérsékli.

Mindezek mellett nélkülözhetetlen a dolgozók egyéni védekezése füldegőzők vagy fülvédők alkalmazásával. Ezen eszközöknek erősen csillapítaniuk kell a káros zajt, de fontos, hogy viselésük kényelmes is legyen. Nálunk jól bevált a Halm-féle füldegőző és zajvédő tok alkalmazása. Sajnos a dolgozók általában nem használják ezeket az eszközöket és ezért van nagy szerepe a felvilágosító munkának.

Korunkban lehetőség van arra, hogy mérnökök, orvosok, tervezők és elektrokusztikus szakemberek együttműködésével a zajártalom is a felszámolható illetve megelőzhető betegségek csoportjába tartozzék.

A TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR KIEMELKEDŐ TELJESÍTMÉNYE

Negyvennégy diákköri dolgozatot díjaztak egyetemünkön

A Tudományos Diákköri Konferencia záróülésén hirdették ki a minisztériumi díjban részesült dolgozatok mellett a konferencián résztvevő felsőoktatási intézmények által díjazott dolgozatokat is. A József Attila Tudományegyetem jelentős számú diákköri dolgozatai közül 44 munkát ítelt díjazásra érdemesnek egyetemünk.

Kiemelkedően jól szerepeltek az idén **Természettudományi Kar diákköreinek tagjai**. Csaknem kétszer annyi díjazott dolgozatot produkáltak mint a másikat két karon együttvéve: a 44 díjazott dolgozat közül 27 TTK-s hallgató munkája.

Nyolcszáz forintos első díjat a következők kaptak.

A Természettudományi Karon: **Máté Attila**, „Additív és multiplikatív számelméleti függvényekről”, **Görzö György**, „A madarak orientációs képességeinek új

magyarázata” (Minisztériumi dícséret mellett), **Laki Ferenc**, „Ökológiai és szovetani vizsgálatok a solanum laciniaitumon” (Minisztériumi dícséret mellett), **Palotás Jolán**, „A felszabadulás utáni ifjúsági mozgalom vázlatos története” (Minisztériumi dícséret mellett) **Bárány Ilona**, „A hőmérséklet járása az N és S expozíció a búkai töbrökben”, **Zsilakó Katalin**, „A Kiszombor B. kora-árpádkorj temető embertani anyagának elemzése”, **Bálint Irén**, „A gibberelin hatása a rizs csíranövény növekedésére indolecetsavoxigáz aktivitására és indolecetsav tartalmára”, **Solymosi Gizella**, „Tetraciklinek és gízionok baktériumellenes kölcsönhatásának vizsgálata”, **Vetessy Katalin**, „Szegedi fűszerpaprika külső epidermisének (exocarpiumának) összehasonlító szövettani vizsgálata”, **Haumann Norbert**, „Vi-

A kényelmesség pesszimizmusa

Hozzászólás Farkas István cikkéhez

FARKAS ISTVÁN vitaindító cikke a „Pesszimizmusról” joggal és méltán váltja ki egyetemi ifjúságunk polemizáló és vitatkozó kedvét. Annál is inkább, mivel Farkas István érdeme csak abban áll, hogy a gondolatot felvetette, azonban a szűkebb, egyedi esetek vizsgálata feljebb emelkednie nem sikerült. Viszont a felvetett probléma megnyugtató megoldása ennél jóval többet kíván. Többoldalúságot. Az események és jelenségek sokoldalúbb összefüggéseit kell vizsgálataink során felkárni. Az egyetemi ifjúság túlnyomó részének életérzése a külső társadalmi komplex hatásoknak finom és érzékelhető vetülete. Természetesen ezek mellett nagyon jelenlének azok a hatások is, amelyek a tanulmányi munka sikereiből és kudarcaiból vagy a KISZ-munka eredményességéből illetve eredménytelenségéből adódnak el.

Mégis az általánosabb és gyakrabban ható jelenségekkel és tendenciákkal foglalkozni itt elsősorban, amelyek nyilvánvaló hatóerőként működnek az egyetemi élet és a társadalmi élet szinte valamennyi területén. Csak ezek kölcsönhatásának vizsgálata adhatja meg a megnyugtató választ arra a kérdésre, hogy beszélhetünk-e pesszimizmusról, s ha igen, akkor ez milyen forrásokból táplálkozik.

A pesszimizmus, mint jelenség létezik. Nemcsak az egyetemi fiatalok között, de az élet bármely területén, ahol munkát végeznek és problémákat oldanak meg. A pesszimizmusnak nem feltétlenül kell azzal a fogalomkörrel társulnia, amit Farkas István említt, azaz a pesszimizmusról „az életből való kiábrándulást, a jövő borulató szemléletét” érti. Így, ilyen letisztult állapotban elő sem fordul, s az egyes ember életét sem kíséri végig mint állandóan érezhető hangulati motívum. Időszakonként felütheti a fejét, egy ideig hat, aztán elmúlik. Megismétlődhet rendszeres periódással, de úgy gondolom általánosabb az az eset, amikor rendszeretlenül, kudarcok és hiábavaló küzdelmek melléktermékeként lép fel. Azonban mielőtt a kiváltó okok megszünnének az az események ismét a rendes kerékvágásban haladnak tovább, ez a hangulati reflex is megszűnik tovább hatni. Azt hiszem ha a pesszimizmust így fogjuk fel mint hangulati állapotot s ezt az események folytonosan változó dialektikájával kölcsönhatásban vizsgáljuk, mint függvényt és vetületet, akkor lelkiismeret furdalás nélkül elmondhatjuk: az egyetemista fiatalok nagyré-

szében megvan a pesszimizmusra való hajlam, még akkor is, ha tartalmi jegyei közé a „borulató” és az „életből való kiábrándulás” ismerve kerülnek be.

Azonban pesszimizmus és pesszimizmus között különbség van. Legalábbis olyan aránylati különbségek, amelyek egyes emberek megítélésénél nagyon is fontos elhatároló szubsztanciával bírhatnak.

VANNAK EMBEREK, akik azért válnak pesszimistává hosszabb vagy rövidebb ideig, — de sohasem véglegesen — mert saját bőrükön, saját életükön keresztül érzik azt elképzeléseik kudarcát, mások butaságait és lelkiismeretlen felelőtlenségét. Letargiájuk, akár szellemi az, akár fizikai: jogosult és érthető. Hamis szemérmesség volna ennek létjogosultságát tagadni. Ezek az emberek tovább tudnak lépni, nem ragadnak meg a meddő rezignáció állapotában.

A pesszimizmus egy másik változata károsabb tünet. Ehhez az illető egyének már nem kellene közvetlen kiváltó okok, elég annyi, hogy másoktól hallja, könyvekből, folyóiratokból olvasva ki, vagy éppen a mozik vásznáról szedje magára, mint divatot. A hatás ugyanaz, ha még nem rosszabb. S ez a fölszedett divatos póz alkalmas arra is, hogy „életfilozófiát” építsenek rá az emberek tisztán kényelmi megfontolásból. Mert nagyon hálás bástya ez, amely mögül kitűnően el lehet hátrítani az aktív, önálló cselekedeteket és ezzel együtt az egyéni felelősség-tudat minden nyűgét és örömet.

Az egyetemi fiatalok körében a pesszimizmus mindkét változata feltalálható.

Megszüntetésük azt hiszem a legnehezebb feladatok közé tartozik. Nem csak KISZ vagy mástermésztető egyetemi megzassókat lehet visszautasítani azzal, hogy „minek, úgy sincs értelme” vagy „úgy sem lehet megvalósítani”, hanem eredeti, önálló aktív elképzeléseket és gondolatokat is már a megszületése pillanatában sutba lehet hajítani, mondván: „Úgyse értik meg, elgáncsolnak, akadályoznak stb.” Hogy valóban így lenne-e, az a legtöbb esetben ki se próbálják. A példák, a „mártíromságot szenvedett” barátok, ismerősök mindig megbízható érveik lesznek ezeknek a póz-özöknek. Mert az tagadhatatlan, hogy minden évfolyamon több olyan ember van, akinek komoly okai vannak a letörtségre, a szellemi letargiára; csak az a sajnálatos, hogy ennek elviselésére, sőt további kisajtítására egy sor olyan egyén is vállalkozik, akiknek erre a legkevesebb okuk sem lenne. Legfeljebb az, hogy elolvasták Buda Ferenc cikkét, vagy az elmúlt hónapokban az Új Írásban megjelent szociális problémákkal foglalkozó riportokat, kritikákat és cikkeket. De ugyanígy megemlíthetnénk a „Rozsdátemető”-t is, vagy a filmek közül a „Nehéz emberek”-et, az „Álmodozások korá”-t stb., melyek befogadása után könnyű és tetszetős a keserű konklúziót levonni: „Nem érdemes csinálni semmit. Semmi látszatja sem lesz annak, amit tenni akar az ember. Nem fizetik meg úgy, ahogy az illendő lenne, s mindennél csak a rosszsziszemű megnevelés, a gáncsoskodás, az önzök képmtatása stb. Hát érdemes törekedni?”

Fájdalmas egyoldalúság csak ezt látni és így fogni fel a dolgok lényegét. Fájdalmas és egyben megalázó kényelmesség így kezelní mindezt, mint megváltozhatatlan vagy „én általam meg nem változtatható” jelenséget. A tény az, hogy semmi sem változik meg magától.

Hogy a feladatot végül is ki végzi el, az titok. A passzivitás és a kényelmesség pesszimizmusa alapján állók semmi esetre sem,

Szántó Ferenc